

Helsingfors 17.6.2013

Till justitieministeriet

Oikeusministeriö

18.06.2013

ad 11/41/2010

Re: Yttrande om förslaget till stiftelselag mm.

Justitieministeriets referens: OM 11/41/2010

En arbetsgrupp vid justitieministeriet har utarbetat förslag till stiftelselag, lag om införande av stiftelselagen och stiftelseförordning. Förslaget till stiftelseförordning finns i betänkandet endast på finska.

Sigrid Juselius Stiftelse har till ändamål att understöda och främja medicinsk forskning som har till mål bekämpandet av sådana sjukdomar, vilka är i hög grad fördärvbringande för mänskligheten. Stiftelsen är en av de största finansiärerna i Finland av sådan forskning. Den årliga utdelningen av understöd har under de senaste åren varit 14 – 15 miljoner euro. Största delen av understöden har gått till finländska forskare och forskargrupper.

Sigrid Juselius Stiftelse anför högakttningsfullt följande synpunkter på förslaget till stiftelselag den del de påverkar Stiftelsens verksamhet.

Som helhet är förslaget väl balanserat. De ger bättre möjligheter än för närvarande att ingripa mot sådana problem i stiftelser som har förekommit under de senaste åren. Samtidigt är förslaget flexibelt och försvårar trots sin stora omfattning inte i större grad den dagliga verksamheten i stiftelser som handlar i enlighet med gällande rätt. Positiva nyheter i förslaget är den ökade öppenheten, den utvidgade definitionen av kretsen av närstående, definitionen av verkställande direktörens roll och det förenklade förfarandet för att ändra stadgarna. Mera tveksamt är det huruvida det stora antalet presumtionsregler rörande stadgarnas innehåll är motiverat. Presumtionsreglerna kan leda till att stadgarna blir mindre upplysande än vad de är för närvarande. De argument

som anförs för presumtionsreglerna (betänkandet avsnitt 2.6., s. 59) är inte övertygande på alla punkter. Å andra sidan utgör förslaget inte hinder för bestämmelser i stadgarna som motsvarar vad som presumeras enligt lagen.

Kretsen av närstående. Enligt 1 kap. 2.1 § får ändamålet med en stiftelse bl.a. inte vara att bereda någon i närståendekretsen särskild ekonomisk fördel. I 1 kap. 7 § föreslås att kretsen av närstående utvidgas – eller åtminstone förtydligas – i förhållande till vad som gäller idag. Stiftelsens verksamhetsberättelse ska enligt 5 kap. 2.2 § 5 punkten innehålla uppgifter om transaktioner mellan stiftelsen och vissa av dess närstående som definieras i 5 mom. av paragrafen samt om ekonomiska förmåner som stiftelsen delvis eller helt utan vederlag givit närståendekretsen. För transaktioner med vissa av de närstående ska enligt 5 kap. 2 och 3 §§ redogöras i stiftelsens verksamhetsberättelse.

Det framgår av motiven (s. 94) att 1 kap. 2.1 § inte utgör hinder för att ge stipendier eller understöd till en närstående som uppfyller stiftelsens allmänna kriterier för utdelning av stipendier eller understöd. Tolkningen är viktig för stiftelser som understöder vetenskaplig forskning. Särskilt i stora stiftelser är det angeläget att utdelningen av understöd bereds av organ vars medlemmar är högt meriterade vetenskapsmän med anseende i forskarkretsar. Om dessa vetenskapsmän inte kunde komma i åtnjutande av stipendier skulle de bli svårt att rekrytera högt kvalificerade medlemmar i de beredande organen. Samtidigt är det angeläget att det finns mekanismer som - helst mera effektivt än genom enbart jävsbestämmelser - förhindrar att medlemmarna deltar i beredningen av förslag som gäller dem själva.

Investeringsplan. Det föreslås i 1 kap. 5.2 § att en stiftelses investeringsverksamhet ska vara planmässig och att stiftelsen ska ha skriftliga principer för den investeringsverksamhet som bedrivs för att finansiera verksamhetsformerna. Revisorerna ska granska planen och hur den har följts.

Det bör göras klart i propositionen att en investeringsplan inte kan vara alltför detaljerad utan bör kunna anpassas till utvecklingen på investeringsmarknaden. Den bör således inte utgöra hinder för placeringar som inte nämns i planen. Nya objekt kan uppkomma efter det att planen fastställts och innan den har ändrats. *Stiftelsens organ.* Enligt förslaget (s. 61) är det nödvändigt att förbjuda organ som direkt på grundval av stadgarna har beslutsmyndighet som tillkommer styrelsen. Senare (s. 128) sägs det att det fortfarande kan finnas i stadgarna angivna eller av ledningen tillsatta organ som har

hand om uppgifter som anges i stadgarna och som övervakas av förvaltningsrådet, styrelsen och verkställande direktören. Sådana organ är enligt förslaget närmast beredande eller verkställande och har inte beslutsmyndighet. Till sådana organ kan inte föras över det ansvar som följer av ledningens ansvar enligt lagen. För investeringsverksamheten ansvarar verkställande direktören. Styrelsen kan delegera uppgifter i anslutning till investeringsverksamheten, men inte ansvaret för den (s. 132). Argumentet för det är att en funktionärs skadeståndsansvar är mera begränsat än styrelsens.

Styrelsens ansvar och övervakningsskyldighet kan således inte föras över på andra organ. I andra avseenden är det oklart varför man föreslår att förbjuda bestämmelser i stadgarna att sådana organ kan ha hand om t.ex. investeringsverksamheten medan man uppenbarligen gör en delegering av investeringsverksamheten möjlig (s. 132). Så länge investeringsverksamheten sker på styrelsens ansvar borde det mera begränsade skadeståndsansvaret för andra beslutsfattare sakna intresse. Skillnaden ligger i ansvar för bristande övervakning respektive ansvar för placeringsbeslut. Det torde inte heller ha förekommit missförhållanden som föranletts av att styrelsens arbetsutskott eller något annat motsvarande organ enligt stadgarna har rätt att fatta beslut, t.ex. om investeringsverksamheten.

Enligt förslaget (s. 60, 129) kan styrelsen utse en *verkställande direktör* även om en sådan post inte föreskrivs i stadgarna. Något oklart är det huruvida en verkställande direktör som tillsatts utan bestämmelse i stadgarna genom registrering blir ett i förslaget avsett organ. Lagen om införande av stiftelselagen tyder på att så ska vara fallet (6 §).

Stiftarens roll. Enligt förslaget har stiftaren en del befogenheter också efter det att stiftelsen har grundats. Under vissa förutsättningar krävs samtycke av stiftaren till ändring av stadgarna (6 kap. 1.3 §). Det föreslås vidare att bl.a. stiftaren ska ha rätt att klandra beslut av styrelsen och förvaltningsrådet (9 kap. 1 §) och att väcka skadeståndstalan mot stiftelsen (10 kap. 5 §).

Förslaget innehåller inte någon närmare precisering av termen "stiftare". För att undvika oklarhet kunde det vara ändamålsenligt att ange huruvida uttrycket endast gäller stiftaren själv eller också ska omfatta stiftarens rättsinnehavare.

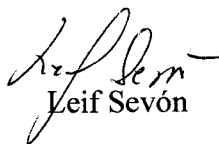

Enligt förslaget (9 kap. 1.4 §) kan det bestämmas i stadgarna att också andra aktörer har rätt att klandra beslut. Om man önskar ge en sådan befogenhet t.ex. åt senare donatorer till stiftelsen, måste tydligen stadgarna innehålla en bestämmelse som gör detta möjligt.

Det föreslås att övervakningen av stiftelser delvis ska finansieras med avgifter som stiftelserna betalar. Den lösning som föreslås (avsnitt 2.7., s. 71) är rimlig, men kan slutligt bedömas först när avgiftsnivån och fördelningen av avgifterna mellan olika stiftelser konkretiseras.

2 kap. 11.2 § i den svenskspråkiga lagtexten innehåller ett fel. Hänvisningen i slutet av momentet bör vara till 1 kap., inte 1 mom.

Betänkandet förutsätter genomgående en noggrannare korrekturläsning.

Leif Sevón

Ordförande

Christian Elfving

Verkställande direktör